

**ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА
ТА АРХІТЕКТУРИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії,
ректор ПДАБА, професор

Микола САВИЦЬКИЙ
04 2023 року

**ПРОГРАМА
вступного випробування
для здобуття ступеня магістра**

за освітньо-професійною програмою «Міжнародна економіка і бізнес»

спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

Дніпро – 2023

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою міжнародної економіки та публічного управління і адміністрування Придніпровської державної академії будівництва та архітектури.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Юлія ОРЛОВСЬКА, д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки та публічного управління і адміністрування;
Ганна НЯМЕЩУК, д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки та публічного управління і адміністрування.

Затверджено на засіданні кафедри
міжнародної економіки та публічного управління і адміністрування.
Протокол № 10 від «_06_» _квітня_ 2023 р.

Зав. кафедри Юлія ОРЛОВСЬКА

Затверджено навчально-методичною радою
економічного факультету
Протокол № 4 від «_12_» _квітня_ 2023 р.

Голова Юлія ОРЛОВСЬКА

1. МЕТА ТА ЗАДАЧІ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1.1. *Метою вступного випробування є з'ясування рівня знань та вмінь, необхідних абітурієнтам для опанування освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка і бізнес» для здобуття ступеня магістра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини».*

1.2. *Основними задачами вступного випробування є оцінка теоретичної підготовки абітурієнта з професійно-орієнтованих дисциплін фундаментального циклу та фахової підготовки; виявлення рівня та глибини практичних вмінь та навичок.*

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми абітурієнти повинні:

знати:

- учасників, рівні та форми міжнародних економічних відносин;
- теорії, форми, методи, показники, інструменти та макроекономічні ефекти регулювання міжнародної торгівлі;
- форми і чинники міжнародного руху капіталу;
- сутність міжнародної трудової міграції, сегентацію світового ринку праці та місце України у міжнародних міграційних процесах;
- засади міжнародного науково-технічного співробітництва та особливості інституційного регулювання світового ринку технологій;
- засади міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин;
- принципи, типи та ефекти міжнародної економічної інтеграції;
- особливості інтеграційного вектору України на сучасному етапі розвитку міжнародних економічних відносин.

вміти:

- оцінювати геополітичне та геоекономічне положення України в сучасному світі, її місце за основними макроекономічними показниками, якістю життя, рейтингом конкурентоспроможності та індексом сталого розвитку;
- розумітися в інвестиційних процесах, які відбуваються на міжнародному ринку капіталів;
- аналізувати ринки цінних паперів;

- формувати портфель цінних паперів, переглядати та оцінювати його ефективність;
- складати обґрунтоване уявлення про потенціал учасників міжнародних відносин;
- аналізувати і оцінювати зовнішньоекономічний потенціал та експорт, інвестиційну привабливість окремих територій та держав;
- прогнозувати зміни валютних курсів;
- проводити валютні операції;
- за статистичними даними розраховувати зовнішньоекономічні показники;
- орієнтуватися у формах міжнародного кредиту та здійснювати оцінку його вартості;
- використовувати систему нормативно-правових актів, що регулюють зовнішньоекономічну діяльність в Україні;
- визначати експортну орієнтацію галузей економіки країни;
- визначати динаміку та тенденції експорту-імпорту товарів та послуг і розраховувати їх прогноз;
- обирати торгових партнерів для збути тієї чи іншої продукції з урахуванням спеціалізації господарства партнера, його потреб в певних видах товарів;
- аналізувати стан сучасних світових товарних ринків та ринків послуг;
- самостійно орієнтуватися та розбиратися в складних подіях міжнародного життя;
- розрізняти види зовнішньої торгівлі і правильно відбивати їх в обліку;
- використовувати отримані знання при аналізі міждержавних відносин;
- користуватись сучасними методами економіко-математичного моделювання світогосподарських процесів з використанням комп'ютерної техніки.

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Міжнародна економічна система: сутність та її елементи.
2. Міжнародні економічні відносини, суб'екти, об'екти та структурні рівні міжнародних економічних відносин (підприємства, міждержавний, регіональний, світовий).
3. Форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля товарами, міжнародна торгівля послугами, міжнародний рух капіталу, міжнародна міграція робочої сили, міжнародне науково-технічне співробітництво, міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини, міжнародна економічна інтеграція.
4. Теорії міжнародної торгівлі (докласичні теорії міжнародної торгівлі, класичні, неокласичні та альтернативні).
5. Поняття та форми міжнародної торгівлі: традиційна (експорт та імпорт), компенсаційна (зустрічні закупівлі, бартерна торгівля, зворотні закупівлі, промислові компенсаційні угоди), торгівля за кооперацією; торгівля в режимі найбільшого сприяння, преференційна, дискримінаційна.
6. Методи міжнародної торгівлі товарами. Міжнародна торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами та через організовані товарні ринки (біржі, аукціони).
7. Показники міжнародної торгівлі: 1) обсягові (зовнішньоторговельний оборот; генеральна торгівля; індекс фізичного обсягу зовнішньої торгівлі), 2) результативні (сальдо торговельного балансу; сальдо балансу поточних операцій; індекс стану торговельного балансу; індекс концентрації експорту; коефіцієнт імпортної залежності країни; індекс «умов торгівлі»); 3) інтенсивності (обсяги експорту, імпорту на душу населення; експортна квота; імпортна квота; зовнішньоторговельна квота; інтенсивність внутрішньогалузевого обміну); 4) економічної ефективності (ефективність зовнішньої торгівлі, коефіцієнт ефективності експорту країни).
8. Зовнішньоторговельний контракт: види, структура, функції. Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС-2020).
9. Регулювання міжнародної торгівлі товарами та послугами: тарифні та нетарифні інструменти торговельної політики.
10. Класифікація ЮНКТАД нетарифних інструментів регулювання

міжнародної торгівлі.

11. Макроекономічні ефекти застосування тарифних і нетарифних методів регулювання міжнародної торгівлі для малої та великої економіки.
12. Види послуг у міжнародній торгівлі за класифікацією СОТ (ГАТС).
13. Форми і чинники міжнародного руху капіталу.
14. Прямі іноземні інвестиції: сутність та форми.
15. Портфельні інвестиції: сутність та інструменти міжнародного портфельного інвестування.
16. Види інвестиційних операцій з цінними паперами (інструменти участі в капіталі, боргові цінні папери).
17. Міжнародний інвестиційний ринок: сутність, специфіка, структура.
18. Міжнародний ринок акцій.
19. Міжнародний ринок облігацій.
20. Ринок похідних інструментів (форвардні та ф'ючерсні контракти, опціони та свопи).
21. Інвестиційна привабливість країни та система показників, що її характеризують.
22. Інвестиційний клімат країни: поняття та головні складові.
23. Інвестиційна привабливість та інвестиційний клімат України.
24. Форми та методи міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності: захист інвестицій, державні гарантії, адміністративна і дипломатична підтримка, страхування інвестицій, уникнення подвійного оподаткування.
25. Інституційне регулювання інвестиційної діяльності: ЮНКТАД, двосторонні, багатосторонні угоди, угоди про пов'язані з торгівлею інвестиційні заходи (ТРІМС), угоди про захист іноземних інвестицій.
26. Поняття міжнародної міграції робочої сили. Зовнішня і внутрішня міграція робочої сили; міжнародна міграція робочої сили: еміграція, імміграція, рееміграція.
27. Основні причини, напрямки та закономірності міжнародної міграції робочої сили.
28. Міжнародні центри тяжіння робочої сили. Країни походження трудової міграції.

29. Соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили: країни-реципієнти, країни-донори.

30. Світовий ринок праці: сутність та специфіка, функції та сегменти. Географічна та галузева структура світового ринку праці.

31. Поняття та форми неформальної зайнятості на світовому ринку праці.

32. Регулювання міжнародної міграції праці: рівні (національні, міжнародний); методи (економічні, адміністративні, інституційні).

33. Міжнародна організація праці в глобальній системі регулювання трудової міграції.

34. Україна в міжнародних міграційних процесах: наслідки, переваги та загрози. Головні чинники еміграції та країни-реципієнти робочої сили з України.

35. Сутність технологій і міжнародного технологічного трансферу. Форми передачі та захисту технологій. Способи комерційного і некомерційного міжнародного трансферу технологій.

36. Інституційне регулювання світового ринку технологій: Угода з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності СОТ (ТРІПС), комітет з передачі технологій Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ).

37. Пріоритетні напрями розвитку міжнародного технологічного обміну для України.

38. Валюта: поняття, типи та види. Резервні валюти.

39. Валютний курс та валютне котирування. Фактори впливу на валютний курс. Валютні режими. Паритет купівельної спроможності валют.

40. Валютна система. Типи валютних систем: національна, регіональна (міжнародна), світова.

41. Еволюція світової валютної системи.

42. Європейська валютна система.

43. Світовий валютний ринок: сутність, функції, структура, суб'єкти.

44. Поняття та види валютних операцій (поточні, валютні операції, пов'язані з рухом капіталу, відкриття та ведення валютних рахунків, неторгові операції, операції із залучення та розміщення валютних коштів, конверсійні операції (угоди з негайною поставкою, строкові (форвардні, ф'ючерсні, опціони

з валютою)), свопи, валютний арбітраж).

45. Валютне регулювання, його види. Валютна політика та її інструменти (валютна інтервенція, валютний демпінг, дисконтна політика, девальвація та ревальвація, валютні обмеження).

46. Міжнародний кредит: поняття, функції та форми.

47. Зовнішній борг. Види та показники зовнішнього боргу.

48. Методи та інструменти управління зовнішнім боргом.

49. Інституційне регулювання міжнародних кредитних відносин: МВФ, група Світового банку, Лондонський та Паризький клуби кредиторів.

50. Міжнародні розрахунки: поняття, форми (документарні (акредитив, інкасо), недокументарні (аванс, платіж на відкритий рахунок, банківський переказ, розрахунки з використанням чеків, векселів, пластикових карток, консигнація) та типи (національною валютою, міжнародною колективною валютою, золотом, клірингові розрахунки).

51. Валютний кліринг: поняття, причини використання, види (за обсягом операцій, за волевиявленням сторін, за способом регулювання сальдо).

52. Платіжний баланс: поняття, структура (рекомендації МВФ, 6-е видання), фактори впливу та методи врівноваження.

53. Типи міжнародної економічної інтеграції: преференційна зона торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, повна економічна інтеграція.

54. Зона вільної торгівлі України з ЄС як поглиблена та всеохоплююча. Організаційні форми співробітництва Україна-НАТО в економічній сфері.

55. Економічні ефекти міжнародної економічної інтеграції. Статичні (створення торгівлі, відхилення торгівлі) та динамічні ефекти (вигоди від спеціалізації, ефекту масштабу; зростання добробуту; поліпшення платіжного та торговельного балансів; розвиток структури торгівлі; залучення інвестицій тощо).

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступне випробування проводиться у письмовій тестовій формі. Кожного року перелік тестових питань оновлюється не менше, ніж на 30%. Абітурієнт на початку випробування отримує пакет документів, до складу якого входять: екзаменаційний білет, аркуш відповідей та вкладка. Екзаменаційний білет містить 15-ть питань різної складності та по 5-ть фікованих відповідей до кожного питання (тільки одна відповідь є правильною).

Протягом фіксованого часу вступнику належить виконати запропоновані тестові завдання. На виконання завдань надається 60 хвилин.

Усі відповіді повинні бути занесені до основного поля аркуша відповідей у вигляді будь-якої позначки в області чотирикутника, що відповідає номеру правильної, на вашу думку, відповіді.

Якщо вступник зробив помилку на основному полі аркуша відповідей, необхідно виправити їх, скориставшись полем для виправлення помилок, яке розташовано в правій частині аркуша відповідей. Для виправлення відповідей, які вступник вважає за неправильні, необхідно поставити будь-яку позначку у чотирикутник поля для виправлення помилок відповідно до питання з неправильною, на думку абітурієнта, відповіддю в основному полі. Надані відповіді в межах поля для виправлення помилок будуть зараховані замість відповідних, поданих на основному полі для відповідей.

Оцінювання знань вступників за результатами тестування здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів ($100 + \text{сума отриманих балів з тестування}$). В залежності від складності питань кожне з них оцінюється наступним чином: питання з 1-го по 7-ме включно оцінюються в 4-ри бали; з 8-го по 13-те включно – у 8-м балів; 14-те та 15-те питання оцінюються в 12 балів кожне.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бугас В. В. Міжнародна економіка : навч. посіб. / В. В. Бугас, В. С. Кудлай, В. В. Бугас. – К. : КНУТД, 2014. – 96 с.
2. Глобалізація та регіоналізація як вектори розвитку міжнародних економічних відносин : колективна монографія / кол. авт. ; за ред. О. А. Довгаль, Н. А. Казакової. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. – 540 с.
3. Григорова-Беренда Л. І. Теорія і практика зовнішньої торгівлі: навчальний посібник / Л. І. Григорова-Беренда, М. В. Шуба. – Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2016. – 136 с.
4. Гуткевич С.О. Міжнародна економіка: підруч. Теми 6 – 7 / С.О. Гуткевич, М.Д. Корінько, Ю.М. Сафонов. – 3-е вид., перероблене та доповнене. – Вид-во «Діса Плюс», 2021. – 428 с.
5. Довідник з європейської інтеграції / [колектив авторів] ; під ред. д.е.н., проф. О.Б. Чернеги. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – Кривий Ріг: Видавець ФОП Чернявський Д.О., 2019. – 520 с.
6. Д'якова І. І. Міжнародні фінанси / І. І. Д'якова, Ф. О. Журава, М. І. Макаренко. К. : КНЕУ, 2013. – 548 с.
7. Європейська економічна інтеграція: навчальний посібник / С.М. Кваша, О.М. Файчук, О.В. Файчук. – К.: НУБіП України, 2019. – 282 с.
8. Європейська та євроатлантична інтеграція : Transition Book. – Київ : Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України, 2019. – 94 с.
9. Європейський Союз : навч. посіб. / [А. О. Бояр (кер. авт. кол.), Н. П. Карпчук, Н. І. Романюк та ін.] ; за ред. А. О. Бояра, С. В. Федонюка. Київ : ФОП Маслаков, 2020. 600 с.
10. Інтеграція України в глобальний соціально-економічний простір : монографія / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України; Інститут демографії та соціальних досліджень ім. Птухи; МОН України; ДННУ «Академія фінансового управління»; КНЕУ ім. В. Гетьмана; ОНЕУ. – Київ, 2019. – 287 с.
11. Князь С. В. Міжнародні фінанси / С. В. Князь. – Львів : Вид. Львівської політехніки, 2013. – 364 с.

12.Козак Ю.Г., Логвінова Н.С., Ковалевський В.В. Міжнародні фінанси: Навчальний посібник. Видання 3-те, перероб. та доп. – Київ: Центр учебової літератури, 2007 - 640 с.

13.Кубатко О. В. Торговельна політика ЄС та Україна : навчальний посібник / О. В. Кубатко, Т. В. Пімоненко. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – 143 с.

14.Лук'янов В. С. Сучасні фінансові ринки : монографія / В. С. Лук'янов. – К., 2013. – 479 с.

15.Міжнародна економіка [текст] : навч. посіб. / За ред. Г. Е. Гронтковської / Г. Е. Гронтковська, О. І. Ряба, А. М. Венцурік, О. І. Красновська. – К. : «Центр учебової літератури», 2014. – 384 с.

16.Міжнародна економіка : підручник для ВНЗ / за ред. Ю.Г. Козака, Д.Г. Лук'яненка, Ю.В. Макогона ; Міністерство освіти і науки України. – Київ: Центр учебової літератури, 2016. – 559 с.

17.Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: Практикум: навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Ю.В. Огерчук, О.Ю. Григор'єв, А.О. Босак. – 3-те вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2016. – 583 с.

18.Міжнародні економічні відносини. Навч. Посібник / За редакцією: доктора економічних наук, професора Ю.Г Козака, кандидата економічних наук, доцента М.А. Зайця. – Одеса- «ТОВ.ПЛУТОН», 2016. – 352 с.

19.Міжнародні економічні відносини: запитання та відповіді. [текст]: 5-те вид. перероб. та доп. Навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Спорека Т., Зайця М. А. – К.: Центр учебової літератури, 2017. – 332 с.

20.Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. д. е. н., професора А. І. Крисоватого, д.е.н., професора Р. Є. Зварича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 660 с.

21.Міжнародні економічні відносини: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 602 с.

22.Міжнародні фінанси: підручник [Електронний ресурс] / [О.М. Мозговий, Т. В. Мусієць, Л. В. Руденко-Сударєва та ін.]; за наук. ред. д.е.н., проф. О.М. Мозгового. – К.: КНЕУ, 2015. – 515 с.

23.Міжнародні фінанси [текст] навч. посіб. 5-те вид. перероб. та доп./ за ред. Козака Ю. Г.– Київ – Катовіце.: Центр учебової літератури, 2014. – 348 с.

- 24.Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2015. – 464 с.
- 25.Нямешук Г. Інтелектуальний ресурс глобальної конкурентоспроможності : монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика». 2020. 372 с.
- 26.Пазізіна К.В., Уніят А.В. Світова та європейська інтеграція: навч.посібник. – Тернопіль: ТНЕУ, 2013. – 260 с.
- 27.Переформатування європейської інтеграції: можливості і ризики для асоціації Україна-ЄС / В. Сіденко (керівник проекту) та ін. – Київ: Заповіт, 2018. – 214 с.
- 28.Процеси економічної дезінтеграції в сучасному світовому господарстві : монографія / О.І. Шнирков, А.С. Філіпенко, Н.В. Резнікова та ін.; за заг. ред. О.І. Шниркова. К.: ВПЦ «Київський університет». 2018. – 159 с.
- 29.Розвиток новітніх форм міжнародної економічної інтеграції на початку ХХІ століття: монографія / О. І. Шнирков, А. С. Філіпенко, Р. О. Заблоцька, З.О. Луцишин та ін. ; за ред. О. І. Шниркова. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2016. – 415 с.
- 30.Стратегії економічного розвитку: національні та глобальні аспекти: Навчальний посібник / За ред. Орловської Ю.В. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2005.